

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvezek**, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., a jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolma hiši „Gledališka stolba“. Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 22. novembra.

Prečitavši našega uradnega lista, alias „Laibacher Zeitung“ v 265. štev. priobčeni članek, spomnili smo se učiteljskega kandidata, ki je pri izpitu dobil pismeno nalogo, naj popiše „srebro“. Kandidat bil je s srebrom kmalu gotov, a mislil si je, kaj ko bi popisal tudi živo srebro? Kako mislil, tako storil. Nu, naloga bila je dobro izdelana, po pisana sta bila srebro in živo srebro v vseh svojih lastnostih povoljno, vendar se je nekemu članu i-praševalne komisije umestno zdelo uspeh izpita označiti z naslednjo dovtipno opazko: „Gosp. kandidat rešil je vprašanje o srebru prav povoljno. Pridejal pa je iz lastnega nagiba še popis živega srebra, akoravno sta si srebro in živo srebro le toliko v rodu, kakor „Peter“ in „Salpeter“.

Temu kandidatu podoben je naš uradni list, kakor jajeju. Z jednako šepavo logiko bi rad spravil „Laibacher Wochenblatt“ in naš list v zvezo, češ, zaveznika sta, „hunc tu Romane caveto!“ Kaj tacega res ne zmora vsakdo, a komur je to dano, ta nam labko pretiplje jetra in obisti ter tiska svojo dozdevno diagnozo s prestreljenimi čkami v uradnem listu, tolazeč na ta način svoje zares ne ugodne občutke. Ako so pa občutki ugodni, veseli, potem tudi mi vskliknemo: „das trifft nicht jeder!“

Ne mené se dalje za taka prazna sumničenja — katera so v uradnem listu in baš sedaj, ko je „spravljivost“ v najlepšem cvetu, jeko malo umestna — in za poroglivo opazko o naših „državnih teorijah“, moramo pred vsem konstatovati, da ima naš uradni list jako slab spomin. Zatrjuje nam reč, da nam sedanja vlada ne stori ničesar povolji, da mi vse jako odločno grajamo, kar kot ukrene. To ni res! Saj menda naš uradni list pozna nekega dra. Jacques-a na Dunaji. Pri tem

imenu oživi se mu morebiti spomin, in prečitavši svojo brezkrajno polemiko z omenjenim židom, utegne priti do prepričanja, da nesmo vsekdar in povsod bili nasproti sedanjej vladi. Da, vladalo je celo mej vlado in mej nami ganljivo soglasje in še poslavostnih dneh bi nasprotstva zmaniskal.

A, ko je odličen pristaš vlade izrekel načelo: „da se mora narodno vprašanje postaviti na stran, da mora narodno vprašanje polagoma izginuti,“ tedaj postali smo oprezni. In ko smo videli, da je to pogubno načelo prešlo nekako v meso in kri, da se narodni interesi žrtvujejo mytičnej spravljenosti na ljubo, da se pri vsakem še tako neznačuem vprašanji pojavlja pritisk vlade in da se celo gledé znanih 600 gld. za neobligatni pouk stavi „kabinetno vprašanje“, tedaj v vsakem vprašanju v ozjeme vse drugo, samo narodni naš program ne, krenili smo iz dosedanjega tiru in storili, kar je naša dolžnost.

Naj naš uradni list še tolikrat zanikava, da mi nesmo glasilo javnega mnenja, naj v tej zadavi kliče makari „Novice“ na pomeč, mi mu ne zavidičamo tega neškodljivega veselja, ker predobro znamo, da mu to ne gre iz srca, kajti v istej senci, ko se skuša dokazovati, da smo prav za prav brezuplivni, delajo se naporji, da bi naš list prešel v druge roke, da bi zgubil svoje nezavisnost.

A dokler se držimo narodnega programa, ni se nam tega batiti. Preverjeni smo sicer, da „narodnost“ in „narodnostno vprašanje“ ravno sedaj ni v modi — in „Triester Tagblatt“, torej list, kateremu dispozicijski oves ni popolnem tuj, je še pretekli torek (št. 1011) pisal: „auch das Banner der Nationalität wird bald genug wieder in die historische Rumpelkammer geworfen werden“, a ker se nesmo stoprav danes porodili, marveč utrdili se v dolgoletnih bojih

in britkostib, ne plašimo se niti večine prebivalstva, ki je baje skrita pol blagodejnem krihom naše „Laibacherice“, niti slednje vodenih dovtipov in polemike.

Tiskani „Slovenski Narod“ ima, dokler in čim odločneje se drži narodnega prapora, vedno nerazrušljivo zaslombo v stiskanem narodu slovenskem. Za tega delj smemo gospodi, katere se tiče, prav resno zagotovljati, da se nas neso polasti še nikakeršni „neugodni občutki“, da nam niti uradnega lista članek, ki je povod našemu današnjemu, ni prouzročil najmanjše skrbi, ker je v omenjenem članku smoter preveč — prozoren, a razburjenost preveč očitna.

V ostalem pa, ker se naša „Ljubljancanka“, kakor vsaka dama, oblači in lišpa po najnovnejši modi, ni še vse upanje pokopano, da tudi za njo še pride čas, ko se bode ravnala po drugem krovu, po drugačnih uzorcih.

Miklošičeva slavnost.

Dunaj 19. nov. [Izv. dop.]

V metropoli avstrijskej še pač do sedaj nobeden Slovan ni praznoval na toli sijajen način svojo sedemdesetletnico, nego slaven naš rojak dvorni svetovalec dr. vitez Fran Miklošič, profesor na tukajšnjem vseučilišči, dosmrtač član gosposke zbornice, jeden od najimenitnejših učenjakov sedanjega veka. V duhu praznovalo je ta velik praznik vse Slovanstvo: Rusi, Čehi, Poljaki, Slovaci, Małorusi, Sloveni, Srbi, Bolgari, da celo Hrvatje, čeravno njih morda manj pičlo število. A ne samo Slovani praznovali so na dostenj način sedemdesetletnico Miklošičeve, temveč tudi nemški učenjaki Dunajske in Bonske univerze in Rumunci.

V adresi, katero so poslali profesorji vseučilišča v Bonnu, stavi se Miklošič v jedno vrsto mej ustanovitelja germane in romanske jezikovne vede: Jakoba Grimma in Friderika Dietza! De-

LISTEK.

Dubrovski.

(Povest A. S. Puškina, poslovenil J. P.)

(Dalje.)

Štirinajsto poglavje.

Dva dni po njegovem obisku odpravil se je Kirila Petrovič s hčerjo h knezu Verejskemu. Pričižavši se k njegovemu domu, ni mogel nagledati se čistih in prijaznih kmetskih koč in gospodske hiše, sezidane po okusu angleških gradov. Pred hišo razprostiral se je zelen travnik, po katerem so se pasle švicarske krave, zvoneč s svojimi zvonci. Širok gaj obdajal je hišo od vseh stranij. Gospodar je vzprejel goste na stopnicah in podal je roko mladej krasotici. Ona je stopila v veličastno sobano, kjer je bila pognjena miza za tri ljudi. Knez je peljal goste k oknu, in odpril se jim je mičen pogled. Volga tekla je mimo, po njej so plavale težko naložene ladije z razpetimi jadri, in švigali ribiški čolni, ki se jako primerno imenujejo dušegubnice.

Za reko so se širila polja in vzdigovali holmi; nekaj vasij oživilo je okolico. Potem so začeli ogledovati galerije slik, katere je nakupil knez v tujih deželah. Knez je razlagal Mariji Kirilovni njih vrednost, vsebino, zgodovino slikarjev; kazal njih odličnosti in pomanjkljivosti. Govoril ni o slikah v gladkem jeziku pedantičnega poznavatelja, pa s čuvstvom in domišljijo. Marija Kirilovna poslušala ga je z veseljem.

Šli so k obedu. Trojekurov priznaval je polnem vina svojega Amfitriona in umetnost njevega kubarja, a Marija Kirilovna ni čutila najmanjšega nemira in prisiljenosti v pogovoru s človekom, ki ga je videla še samo jeden pot v življenju. Po kosilu povabil je gospodar goste na vrt. Tam so pili kavo v uti na bregu širokega jezera, posejanega z otoki. Kar se začuje godba, in čoln na šest veslov primaknil se je prav k uti. Stopili so v čoln in vozili se po jezeru, okoli otokov, obiskali so nekatere iz njib; na jednem so našli marmorjevo ploščo, na drugem osamljeno jamo, na tretjem spominek z napisom, ki je vzbudil v Mariji Kirilovni dekliško radovednost, katere nesno mogli popolnem zadovoljiti uljudna, pa pomanjkljiva kneževa pojse-

nila. Čas je minul, ne da bi vedeli kedaj. Začelo se je mračiti. Knez se je z izgovorom, da je hladno in rosno, hitro vrnil domov; samovar jih je že čakal. Knez poprosil Marijo Kirilovno, da naj se vede, kakor gospodinja v biši samca. In ona nalivala je čaj, slušajoč pripovedi ljubeznivega pripovedovalca, katerih ni nikdar zmajkalo. Pri tej priči začuje se streli — in raketa razsvetli nebo ... Knez poda Mariji Kirilovni šal, in povabi njo in Trojekurova na balkon. Pred hišo v temi plamtelni so raznoobrazni ognji, vrtili in vzdigovali se kakor klasje, razlivali se kakor vodom, padali kakor dež ali zvezdni utrinki, ugašali in znova vzplapolali. Marija Kirilovna se je veselila kakor dete. Knez Verejski se je radoval njenega velikega veselja, in Trojekurov bil je neizrečeno zadovoljen z njim, kajti smatral je tous le frais kneza za znake spoštovanja in želje ustreči mu.

Večerja ni bila nič slabša od kosila. Gosti so se podali v sobe, za nje odločene, in drugi dan zjutraj ločili so se z ljubeznjivim krezom, obljudivši drug drugemu, da se kmalu vidijo.

putacija Dunajskega vseučilišča, obstoječa iz najmanj dvajset profesorjev in docentov, njej na čelu profesor dr. Schenkl, izrazila je jubilarju največe priznanje za velikanske zasluge, ki si jih je Miklošič pridobil ne samo za Slaviste, temveč tudi za Germaniste, Romaniste, Araniste, za jezik Ciganov, za literarno zgodovino bizantinske države! Vsi ti nemški učenjaki, meji njimi najslavnnejša imena, kakor: znanstvene akademije predsednik Arneth, dvorni svetovalci Maassen, Brücke in Siegl, pl. Fleischl, Exner, Demelius, Pfaff, Lorenz, Büdinger, Hartel, Gomperz, Lieben, Barth, Weiss, Mussafia, Bühler, Heinzel, Schmidt, Zschokke, Brentano — vsi vseučiliški profesorji na Dunaju, izrazili so svečaru svoje spoštovanje in občudovanje ter mu posvetili zlato medalijo, koje jedna stran nosi podobo Miklošiča z napisom: „Franciscus de Miklosich“, a druga podoba vede z napisom: „Mit unermüdlichem Geist!“

Razen tega izročila je deputacija latinsko adreso, ki nosi podpise vseh onih oseb, koje dale so nagib, da se je Miklošiču podarila zlata medalija. Vse imen je blizu 300, meji temi: Aleksander princ Oldenburški, Amari, Arneth, baron Bach, Bauernfeld, grof Belrupt, Bendorf, naučni minister baron Conrad-Eybisfeld, Felder, baron Engerth, gospica Mina Gomperz, Herman Grimm, baron Kaulbars, Ottokar Lorenz, Ranke, Mommsen, Siegl, škof Strossmayer, Thausig, grof Hans Wilczek, Unger, rumunski minister Stourza itd. Kdor pozna pomen gor njih imen, ta vede bo ceniti izredno odlikovanje slavljenca!

I koliko došlo je čestitek pismeno in po brzoj javnej poti! Ruski poslanec Lobanov naznani je svečaru, da ga je car Aleksander IV. o priliki sedemdesetletnice odlikoval s carsko ruskim redom sv. Stanislava avec plaque; adresa rumunske akademije vednostij izraža Miklošiču vročo zahvalo Rumuncu; brzjav univerze v Petrogradu naznana mu, da ga je imenovan vseučilišče imenovalo častnim svojim članom; Petrogrška akademija znanostij brzjavila je jubilaru, da mu je postala adreso s podpisi vseh njenih članov; brzjavno so čestitali: srbski minister Piročanac, modroslovna fakulteta Moskovskega vseučilišča, ki je Miklošiča imenovala častnim svojim članom; bolgarska literarna akademija v Sofiji, vseučilišče v Harkovu, jugoslovanska akademija po predsedniku dr. Račkiu; mestno zastopstvo v Ljubljani, oznanjuje, da je svečar bil imenovan častnim meščanom Ljubljanskim, ravno tako občina Ljutomerska, itd.

A kdo vam opiše svečanost, ki se je vršila včeraj zvečer v prostornih dvoranah Dunajskega vrtogradnega društva! Toliko slovanskega občinstva in tako odličnega ni še bilo v teh dvoranah. Slovenska akademična društva: Slovenija, Akademický

Petnajsto poglavje.

Marija Kirilovna sedela je v svoji sobi in šivala na vezilnem razproji pred odprtим oknom. Ona se ni motila v svilah, kakor Konradova ljubica, ki je naredila rožo z zeleno svilo. Njena igla narejala je v kanefas brez pogreška uzorce izvirnika; dasi tudi njene misli neso bile pri delu — a daleč proč.

Pri tej priči stegnila se je neka roka skozi okno in položila pisemce na vezilni razproj, predno je mogla Marija zbrati svoje misli: In baš zdaj prišel je k njej sluga, in pozval jo k Kirili Petroviču. Ona je s trepetanjem skrila pismo v nedrije in hitela je v očetovo sobo.

Kirila Petrovič ni bil sam. Knez Verejski sedel je pri njem. Pri pojavi Marije Kirilovne ustal je knez, molče se poklonil z neko osupnenostjo, ki njemu ni bila navadna. „Pojdi semkaj, Marička,“ rekel je Kirila Petrovič. „Povedal ti budem novico, katera te bo, kakor se nadejam, jako razveselila. Tukaj je tvoj ženin: knez te snubi.“

Marička je okamenela; smrtna bledost pokrila je njen obraz. Ona je molčala; knez je stopil k njej, prijet jo za roko in na videz jako ganjen

Spolek, Zora, Ognisko, Bukovina, Sicz, Tatran, Bulgari, da celo posamezni Hrvati prisustvovali so navdušeni prazniku, ki so ga priredili slovenski akademiki na Dunaju na čast in slavo Miklošičeve. Ko je ustupil Miklošič v dvorano, zagromeli so tisočeri živio-, slava-, vyborně-, horošo-klici, ki dolgo in dolgo neso prenehali. Po Tovačovskijevi kantati (besede Kalandrove), ki jo je pelo slovansko pevsko društvo z navadno izbornostjo, nagovoril je svečara predsednik svavnostnega odbora Poljak dr. Lecejewski v krasnem slovenskem govoru, opisujot njegove neizmerne zasluge za vedo slovansko. Ker se vam govor gotovo pošije, ne budem ga dalje opisoval. Predsednik g. dr. Lecejewski podal je potem težek favorov venec, katerega posamezni srebrni listi nosijo dedikacijo v slovenskem jeziku, dalje imena slovanskih akademičnih društev: „Slovenija,“ „Bukovina,“ „Akademický Spolek,“ „Sicz,“ „Tatran,“ „Ognisko,“ „Zora.“

(Dalje prib.)

X.
jako motil; kajti Celjski narodni nasprotuiki so svoje Mariborske somišljenike v ščuvanji nadkrilili. To so vam v tej stroki že popolni „virtuozi“.

Dasiravno so celo poletje in jesen v vsakem večjem kraju ustanovljali tisto „Ortsgruppe“, in so pri tacih prilikah na vse kriplje slovenskim narodnjakom zabavljali, — jim to še ni bilo dovolj.

Variatio delectat, si menda mislio te lepe duše in hajd! ustanovijo si za „Winter-Saison“ novo društvo, ki slove: „Verein der Lehrer und Schulfreunde zum Schutze gegen nationale Hetzereien“.

Zdaj naj pa kdo reče, da neso to ostudnejši farizeji krkor oni svetopisemski! Kajti sami so najljutješi narodnostni hujškači, katere je kedaj solnce obsejalo, pa gredo ustanovljat „Verein gegen nationale Hetzereien“!

Nam se pa dozdeva, da so se burši „Der Deutschen Wacht“ pri kriku društva malo zmotili, kajti bolj primerno bi se istemu reklo: „Denunciante-Verein behufs Verfolgung slovenischer Lehrer“, ker sami povedo, kaj je namen temu društvu: Na prste gledati kranjskim pritepencem, t. j. učiteljem s Kranjskega doma!

Kakor blagovoljni čitatelj vidi, so si ti inženirji nemškega mostu do Adrie svoje delo razdelili prav po modernem gaslu: „Theilung der Arbeit“. Mariborski nemški naprednjaci (?) bodo z orlovim učesom pazili na domišljevane panslaviste, mladi in stari burši „der Cilliauer Deutschen-Wacht“ pa bodo na muho vzeli kranjske pritepence! In to samo radi tega, ker ti učitelji poučujejo mladino tako, kakor jim veleva zdrava pamet in umna pedagogika.

Ker jih pa pri tem blaženem (?) poslu nihče ne moti, postali so Celjski Cimbri že tako predzrni, da so se nedavno nad ministrom Conradom zaradi imenovanja Germana tako razkoračili, da je moral državni pravnik njihovo „Deutsche Wacht“ zapleniti. Zato pa po našem mnenju taki strastni kliki nasproti ne bode preostajalo nič drugega, kakor da našim pomilovanja vrednim tovarišem svetujemo sledče: Poprosite za državno pomoč! V dan 4. decembra snide se zopet državni zbor. Naredite spomenico, naslikajte v njej svoj žalostni položaj, izročite jo kateremu svojih poslancev in slovenski poslanci naj interpelujejo potem osobito naučnega in justičnega ministra: Ali živé na južnem Štajerskem slovenski učitelji še v pravni državi, da smejo brez kazni celo c. kr. profesorji in c. kr. uradniki zoper nje nevedno ljudstvo pri javnih shodih tako nečuvno ščuvati, mesto da bi jih v njihovem že itak težavnem poklicu podpirali? Vigilantibus iura!

Nekateri učitelji kranjski.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 22 novembra.

Razen vzajemnih ministrov podajo se začetkom prihodnjega tedna tudi ministri Taaffe,

jo vprašal: „Ali si pripravljena osrečiti me?“ Marička je molčala.

„Pripravljena, se ve da pripravljena,“ rekel je Kirila Petrovič: „pa veš ti knez, da deklica kako težko izgovori to besedo. Nu, otroka, poljubita se, in bodita srečna.“

Marička se ni nič ganila, stari knez poljubil je njen roko; pri tej priči ulile so se solze po njem belem obrazu. Knezu se je zmračil obraz.

„Zdaj pa pojdi!“ rekel je Kirila Petrovič: „in posuši solze ter vrni se prav vesela. Da se dekleta jokajo pri zaroki,“ nadaljeval je, obrnivši se k Verejskemu: „to je že stara navada. Zdaj pa knez, pogovoriva se o glavnem stvari, t. j. o doti.“

Marija Kirilovna je s hrepenenjem porabila dovoljenje oddaljiti se. Tekla je v svojo sobo, zaprla se je in dala je svobodo svojim solzem, misleč, da bo žena starega kneza; on se jej je zdel zoprni in oduren . . . Zakon jo je strašil, kakor smrtna kazen, kakor gomila! . . . Ne, ne! ponavljala je v obupanji; rajši pojdem v samostan, rajši vzamem Dubrovskega . . . In zdaj se je spomnila na pismo, in s hrepenenjem segla je ponj, sluteč, da je njeovo. In res je bilo njegovo, in obsegalo je samo

sledeče besede: „Zvečer ob desetih na prejšnjem mestu.“

Luna je svetila; selska noč bila je mirna; po redkem potegnila je kaka sapa, in tiho šumenje zaslišalo se je po vsem vrtu.

Kakor senca bližala se je mlada krasotica na značenemu mestu snidenja. Nikogar ni bilo videti; kar se pokaže Dubrovski pred njo. „Jaz že vse vem,“ rekel je s tihim in otožnim glasom: „ali se še spominjate svoje obljube?“

— Kaj ne? Vi mi obetate pokroviteljstvo? odgovorila je Marička; pa ne jezite se: ono mene straši. Kako mi pa hočete skazati pomoč?

„Rešil vas budem sovražnega človeka.“

— Za Boga, ne dotaknite se ga; ne predzrite se ga dotakniti, če me ljubite: jaz nečem biti kriva nikakega hudodelstva . . .

„Jaz se ga ne bom dotaknil: vaša volja je zame sveta. Vam se ima on zahvaliti za svoje življenje. Nikoli se ne zvrši nikako hudodelstvo na vaše ime. Vi morate biti čisti tudi v mojih zločinjih. Pa kako vas hočem rešiti grozovitega očeta?“

(Dalje prib.)

Dunajewski, Welsersheimb in Pino v Budimpešto, da nadaljujejo že mej delegacijema započete obravnave v administrativnih stvareh, ki zahtevajo principijalne rešitve.

Mestni zastop Tržaški je v predvčerajnji seji sklenil pri vladu poprositi dovoljenja za pobiranje 32 % ne občinske doklade k hišnonajemnemu davku za l. 1884. V tej seji je tudi potrdil stavbeni načrt, proračun in oddajo dela za "otroško zavetišče nadvojvode Rudolfa", katero je sklenil osnovati z ustanovnim pismom z 28. dné aprila 1881.

Včeraj je bila v Zagrebu pod predsedstvom kraljevega komisarja barona Ramberga vladina konferenca glede naprav, katere so potrebne v krajiških občinah z ozirom na novo ogersko finančno postavo, ki se oživotvori v 1. dan januvarja pr. l. Razen tega se bodo bavila konferenca z davčno manipulacijo sploh, katera se v rečeni postavi za Hrvatsko ni še določila. — "Pozor" očita hrvatskim udom delegacije, da so zamudili mej delegacijskimi obravnavami sprožiti tudi hrvatsko vprašanje. Glavni pogoj vzajemnosti mej obema državnima polovicama, pravi rečeni list, je, da se čuva tu in tam konstitucionalizem. Dalj ko trajajo sedanje razmere, več bodo povoda, da se drugi faktorji monarhije umešavajo v to zadevo. — "Agr. Ztg." trdi, da se bodo banskovo vprašanje kmalu rešilo. Drugi pa menijo, da se bodo za sedaj imenovali le sekcijski čelniki za notranje stvari, namesto Živkovića, in le-ta da bodo sedanji vodja notranjem oddelku želene vlade, dvorni svetnik Beyer; komisariat pa da ostane še za naprej.

V ogerskej državnej zbornici se je včeraj nadaljevala debata o civilnem zakonu mej židi in kristijani. Onodaj je govoril proti načrtu, omenjal je protižidovskega gibanja po deželi ter označeval, da je čas za tako postavo, po nepričakovanim izidu Tisza-Eszlarske afere, kako neprimeren. Govoril je stvarno proti načrtu ter izjavil predlog, da se naj zavrže; ta predlog so podpisali tudi poslanci Jurij Szell, Viktor Istoczy, Ivan Simonyi in Josip Kisovitz. Aleksander Körössy pa je govoril za načrt, trdeč mej drugim, da so vse nenaravstvenimi označene verske postave židov le predmet pravljicam.

Vnajme države.

Srbaska vojska je pri zadušitvi ustanka zgubila 15 mrtvih in 100 ranjenih; ustaši pa 300 mož. — Govori se, da hoče vojni minister Petrović odstopiti. Garašanin bodo prišel za poslanika na Dunaj. — Zaprti vodje srbskih radikalcev in pa v Belgrajski trdnjavi zatvorjeni soudeleženci upora se nemajo nadejati nobene milosti; v ponedeljek so se vsi odveli pred brzo sodišče v Zajčar. — Predsednik radikalnega centralnega odbora in vodja radikalne stranke, Nikolaj Pašić, kateri je bil ušel na Bolgarsko in se hotel podati v Sredec, prijet se je v Šumli, kjer se nahaja pod strogim policijskim nadzorstvom.

Baron Kaulbars je dal bolgarskej vladi v imenu carjevem zatrilo, da se ruski kabinet nikakor ne misli umešavati v notranje bolgarske zadeve. Jednak zatrilo dobil je bolgarski minister Balabánov iz samih carjevih ust. Oboje je v Sredci tako tešilno uplivalo in mnogo pripomoglo, da so se upokojili razburjeni duhovi. — V Peterburških listih priobčena vest, da je hotel prvi minister Cankov ob priliki vojaškega vprašanja odstopiti, se očično zanikuje, ker da zapisniki o ministerskih sovetih dokazujo, da so se vsi dotični ukazi kneževi odredili s soglasnim pritrjenjem celega kabineta.

Dopisi.

Iz Zagreba 21. novembra. [Izv. dop.] „Srpsko pjevačko društvo“ priredilo je sinoč na slavo 70 letnice našega rojaka in učenjaka dra. Fr. Miklošiča v prostorih „Pri lipi“ veselico, katere se je mnogobrojno udeležil cvet tukajnjih Srbov. Predsednik družbe dr. Bogdan Medaković, pozdravil je stoplimi besedami došle goste, ter je razložil pomen svečanosti, katera velja velikemu umu, diki vsega Slovanstva, Miklošiču, ki je s svojo učenostjo dosegel, da so se spoznala razna plemena velikega slovanskega naroda, ki se mej seboj razumejo in ne razumejo; konečno je prečital brzjavno čestitko, katera se je radostno prihvatala in tudi precej odpovedala na Dunaj pod naslovom českega akademičkega spoleka.

V svečanem govoru poudarjal je gimnazijalni profesor Gavro Manojlović velike zasluge Miklošičeve, katere si je pridobil za vedo sploh in za slovansko posebej, ter da so naročito Srbi dolžni spoštovati in ljubiti ga kot iskrenega svojega prijatelja.

Pevski zbori bili so precizni, zabava animirana

tako, da so se vse točke obširnega programa morale ponavljati.

Ker ima Miklošič mej mlajšimi Hrvati le malo prijateljev, smo hvale dolžni srbskemu pevskemu zboru, ki se je tako lepo in prijazno spominjal Miklošičevih zaslug za Slovanstvo, ne gledeč na političko strankarstvo pojedinih ljudi.

Ravnatelj financij David se ne bode povratil v Zagreb, mesto njega imel bi priti neki Schiller iz Temevara.

S Krasa 21. novembra. [Izv. dop.] Z rastopijo opazujemo v novejšem času marljivo delovanje na narodnem polji po Primorskem. Je pa tudi že skrajni čas, da se zavedni rodoljubi zbirajo v družstva, ker le v družbi je moč, da z narodovo pravoto postavljemo gospodarji v lastnej hiši, kar do sedaj, žalibog, še nesmo. Z osnovanjem in podpiranjem narodnih društev na Tržaškem in Goriškem utrujujoč že pridobljena mesta, obračajmo vso svojo pozornost na Istro, tužno Istro, ki je stoletja zdihovala pod krutim tujčevim jarmom, a se uprav sedaj budí iz pogubnosnega spanja!

V 18. dan t. m. zbral se je v Divači lepo število odličnih rodoljubov, da osnujejo narodno Čitalnico. Divača je vasica ob kranjski meji na Primorskem, kjer se istranska železnica druži z južno. Tukaj tedaj se snuje Čitalnica. In že se je postavil začasni odbor, da sestavi pravila in nabira udov ter sklice zbor, ki bo imel poklicati društvo v življenje. Dasi bodo imelo novo društvo popolnem slovanski značaj in slovansko poslovanje, bodo vendar nekako mejnaročno, ker je pri obstoječih odnosih računati z važnimi faktorji, ki bi v nasprtnem slučaju lahko bili društvu na kvar ali celo v pogubo.

Pustimo tedaj, Divačani in rodoljubi po sosednih nam krajih, vse pomisleke in predsdokte ter imajoč pred očmi zlati izrek pesnikov:

"Svetu služimo svetej domovini!"

pristopimo v obilnem številu v društvo, česar glavni smoter je narodna prosveta! In ustanovljen bodo nov jez v obližji sinje Adrije proti pretečim navalom sovražnih nam elementov.

Domače stvari.

(Poroka) baronice Marije Winkler jeve s c. kr. okrajinom glavarjem grofom Pace-tom vršila se je danes opoludne ob 12. uri v kapeli škofove palače. Po sv. maši, katero je bral kanonik g. Urbas, poročal je mil. g. knezoškop dr. Pogačar sam. Navzočni so bili: g. deželni predsednik baron Winkler z gospo soprogo; g. Karol grof Pace, oče c. kr. okrajnega glavarja Antona Pace-ta; deželni glavar grof Thurn; deželne vlade svetovalca grof Chorinsky in baron Pascotini-Jurisković s soprogama; baron Gabrijel Lazzarini, mornarski častnik; sestre in bratje ženina in neveste. Dame so bile v krasnih oblekah in mnogo občinstva je gledalo sprevod pred poslopjem deželnega predsednika in pred škofovo palačo. Včeraj zvečer zapel je pevski zbor Čitalnice nevesti podoknico in mnogo občinstva je poslušalo krasno petje, posebno solo gg Medena in Pucičarja. — Zadnje dva dni bil je razstavljen v žoltej dvoranji v deželnej hiši Troussseau novoporočene grofice. Na stotine gospij in gospodičin hodilo je gledat krasne predmete.

(Vabilo k slavnostni besedi), katero priredi narodna Čitalnica Ljubljanska v nedeljo dne 25. novembra 1883. v čast in spomin nje ustanovitelja in očeta slovenskega naroda dra. Janeza Bleiweis-Trsteniškega. Spored: 1. M. Vilhar Šantl — Ouverture k slovenskej opereti „Jamska Ivanka“, svira vojaška godba c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. 2. Dr. B. Ipavec — „Slavnostna kantata“, besede Čmpermanove, zbor s čveterospevom, poje moški zbor Čitalnice. 3. „Slavnostni govor“ gosp. dr. Ivan Tavčarja. 4. Anton Dvořák — „Slovenske rapsodije“, svira vojaška godba c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. 5 F. S. Vilhar — „Mornar“, samospev za tenor, poje g. J. Meden, spremlja ga na glasoviru g. J. Pribil. 6. F. S. Vilhar — „Pobratimija“, zbor (nov), poje moški zbor Čitalnice. 7. Fr. Kücken — „Podoknica“, svira vojaška godba

c. kr. pošpolka baron Kuhn št. 17. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Ustoppina za čast. čitalnične ude prosta; za p. n. goste 1 gld. za osebo.

Čitalnični odbor.

(Škof v Poreči) utegne postati gosp. dr. Crnčić, vodja zavoda sv. Jeronima v Rimu. Mej vsemi kombinacijami bi nam ta najbolj ugajala, kajti Crnčić je rodom Hrvat, s kvarnerskih otokov, tedaj več narodnega jezika.

(Tržaški namestnik baron Pretis) odpeljal se je v Pazin ogledovat tamošnje šole, c. kr. sodnijo in davkarijo. Iz Pazina, kjer je bil slovesno vzprejet, odpotoval je dalje v Moatono.

(Cerkev v Bobinjski Bistrici) z zvonikom vred je zvunaj že popolnem dozidana in že pokrita. Znotraj postavili so se odri in dogotovili večinoma že oboki. Pribodenje poletje bodo popolnem zgotovljena in meseca avgusta slovesno blagoslovljena.

(Besedo s plesom) priredi Podgradsko bralno društvo v spomin svojega desetletnega obstanka v nedeljo 25. novembra 1883. Spored: 1. Pozdrav. 2. Lichtenegger: „Hrvatska domovina“, zbor. 3. Slavka Atenasievic: „Nate mislim“, koncertna fantazija za glasovir. 4. Deklamacija. 5. Anton Förster: „Po jezeru bliz' Triglava“, koncertna ilustracija slovenske narodne pesni za glasovir. 6. Iv. pl. Zaje: „U boj“, zbor. 7. Loterija. Ples. Začetek ob 7½ uri zvečer.

Odbor.

(Vabilo k veselici), katero priredi Čitalnica v Sežani dne 25. novembra 1883 v prostorih g. viteza Scaramangà. Program: 1. „Petje“, Proseški kvartet. 2. Deklamacija „V pepelnici noči“, S. Gregorčič. 3. „Petje“, Proseški kvartet. 4. „Brati ne zna“, burka v jednem dejanju. 5. „Ples“. Pri plesu svira septet Tržaškega orkestra. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Ustoppina 60 kr. za osebo.

(Ženski oddelek Tržaškega delalskega podpornega društva pod pokroviteljstvom Nj. Visokosti cesarjeviča Rudolfa) priredi v nedeljo, dne 25. t. m. veselico v zgornjej dvorani gostilne „Monte Verde.“ Spored: 1. Godba. 2. Govor odbornice gospodičine A. Kobalove. 3. pl. Zaje — „Nočni stražari“, poje moški zbor. 4. Cegnar — „Pevčeva kletev“, deklamuje gospodična Muhovala. 5. Lisinskij — „Tam kde stoji“, poje moški zbor. 6. Umlauf — „Gorski odmev“, svira na citre g. P. 7. Nedvěd — „Domovina mili kraj“, moški zbor. 8. Silvester — „Slovo“, deklamjeta gospodč. Muhovala in g. Schmidt. 9. Kreisel — „Spomin na Dubrovnik“, svira na citre gosp. P. 10. I. Tence — „Prava sirota“, romanca za soprani in alt, pojeti gospici E. Sušanova in A. Kobalova. 11. Godba. Po besedi se začne ples. Začetek točno ob 4½ uri popoludne; denarnica se odpre že ob 4 uri popoludne. Ustoppina 20 kr. Čisti dohodek je namenjen ženskemu oddelku.

(Banka „Slavija“) sklenila je v tretjem letnem četrletji, t. j. od dné 1. julija do dné 30. septembra, 21.994 novih zavarovanj za kapital 23.321.884 gld. 62 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 482.193 gld. 26 kr. Za škode se je izplačalo v tem času 267.799 gld. 31 kr. in od bankinih kapitalij bilo je uloženih 259.525 gld. 41 kr. v česko-moravskih založnicah in 637.355 gld. 34 kr. izposojenih na hipoteke. Promet osrednje blagajnice znašal je v tem času 2.073.502 gld. 24 kr. Gasilne brizgalnice oddala je banka 8 občinam. Samoupravna društva za zavarovanje užitkov in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca septembra t. l. 717 članov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin 135.804 gld. 12 kr. in upisali ulog 544.516 gld. 54 kr. Zastopniška pokojninska zalogal imela je do konca (30.) septembra t. l. 4483 deležnikov, a njeno premoženje narastlo je na 36.668 gld. 22 kr.

(Razstava pitane živine, kmetijskega orodja in strojev na Dunaji.) C. kr. kmetijska družba na Dunaji priredi od 4 — 6 aprila 1884 v prostorih mestne klavnice pri sv. Marksu četrtjo razstavo pitane živine. Pri tej prilikli se bodo razstavilo tudi različno kmetijsko orodje in stroji, ki se tikajo živinoreje, in sploh vsa pomočna sred-

stva za živinstvo in prevažanje živine; nadalje merska in sušilska orodja; raznovrstna krma, posebno pitavna; razna orodja za bleve in njihovo uravnavo. Razstave take vrste so po navadi zelo mnogobrojno obiskovane, in bi bilo tedaj želeti, da se oglesi za omenjeno razstavo kolikor mogoče dosti razstavljalcev. Vsled tega si dovoljuje odbor vse lastnike naprošati, da se je s primernimi predmeti udeleže; to tem bolj, ker leže sedanj razstavni prostori jako ugodno, in ker so tudi v obilnej meri vsakemu razstavljalcu na razpolaganje. Kot darila za nove in posebno pomenljive predmete so določene srebrne in bronaste državne ter družbene medalije. Oglasbe naj se pošiljajo do 1. marca 1884 odboru za 4. razstavo pitane živine na Dunaji (Comité für die IV. Mastvieh-Ausstellung in Wien), I. Herengasse 13. Načrti in oglasilne pole se dobivajo lahko v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— (Kratek navod za poučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-jevi (številki) metodi sestavil Greg. Jakelj.) Posebej tiskan po „Cerk. glasb.“ l. 1883. Ta odtis, obsegajoč 12 stranij v obliki Cerk. glasb., razvija metodo poslušnih vaj in pevskega pouka po znamenjih, za učence najniže stopinje po najlažjem načinu. Ta obravnava podaja pevoučitelju kratko vodilo, kako da dovede učence do tega, da morejo kmalu samostojno in korektno solmizovati in vsled tega peti pesnice, ki se nahajajo v istega izdajatelja pesenski zbirki, „Pevček“ imenovani, mnoge tudi v g. Försterjevi pesmaričici se nabajoče, in marsiktere iz g. Nedvđovega „Slavček“a in drugih zbirk, da jih učitelj le s številkami napiše na tablo, ali v knjižico pod (nad) note številke postavi. Ta metoda tedaj privede učence k samostojnosti tudi v pevskem predmetu, kakor v branji, pisanju, računanju itd., kar se z navadnim poukom na poslubnik ne zgodi, a tudi po notah se v narodni šoli ne dospe do tega smotra; kajti ta sistema je za nežno mladino prekomplikirana, pretežavna. A vse drugače je s številko metodo, ako se pravilno ravna. Pisatelj se bavi že 3 leta in vsako leto doseg veselje uspehe v svojo popolno zadovoljnost; šolska mladina ima že znatno spremnost pesnice solmizovati in peti samostojno ali z majhno pomočjo in popravo od njegove strani; in to mladina na kmetih in v ljudski šoli, pri nerazvith zmožnostih, pri nedrem dohajanjih, pri tako pičih, redkih šolskih četrtrtinko- ali poluricah. Koliko večjega in hitrejega uspeha bi bilo še le pri samih dobrih pevskih zmožnostih, pri rednem vežbanju, pri vsakdanjih ali vsaj 3 — 4 krat tedenskih celo-urnih vajah. — Kdo si hoče tedaj trud položati in si lobre pevske kore vzpojili ter že pri nežni mladini veselje uspehe dosegiti in pevski nauk je zares koristen storiti s tem, da jo k samostojnosti dovede, kakor v drugih predimetih, naj se poslužuje tega po pisateljevem in mnogih veščakov reprečanji jedinega sredstva za nežno mladino. Ako pa kdo ve za drugo boljše, naj je priobči. — Návod se dobiva pri g. Milicu v Ljubljani in pri pisatelji v Rudniku iztis po 10 kr., po pošti 2 kr. več; a k temu je treba tudi Stahl-ove „Singübungen und Lieder für kleine Kinder“ po 12 kr. ali „Singschule I.“ po 20 kr., ker se navod na ondotne vaje opira. Dobivate se na obe imenovanih krajih. Jednako tudi „Pevček“ po 5 kr. iztis, po pošti 2 kr. več. Ob ugodnih razmerah utegne slediti nadaljevanje in dovršenje navoda o tej metodi.

— (Razpisane službe.) Nadučitelja na dvorazrednici na Jesenicah. Plača 500 gold., stanovanje in službena doklada 50 gold. — Potem druga učitelja z letno plačo 400 gold in stanovanjem Prošnje do 20. decembra t. l. na okr. šolski svet v Radovljici. — Učitelja na jednorazrednici v Podragi. Plača 400 gold. Prošnje do 15 dec. t. l. na okr. šolski svet v Kočevji. — Nadučitelja in vodje na dvorazrednici v Dragatuši. Plača 500 gld., stanovanje in postavne doklade. — Druzega učitelja na štirirazrednici v Metliki. Plača 500 gld. Prošnje do 15. decembra na okr. šolski svet v Črnomiji. —

Druzega učitelja na dvorazrednici v Črmošnjicah. Plača 400 gld. Prošnje do 5. dec. na okr. šolski svet v Rudofovem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Praga 21. novembra. Sinoči (20.) ob 7. uri banket v slovo odhajajočim Slovanom. Predsednik dr. Trojan pozdravljal vse slovanske goste. Mnogo napitnic. Slovencem in posebno Sokolu Ljubljanskemu napisil je dr. Herold, odzdravil v imenu Slovencev in Sokola Valentincič ter toastiral na slovansko žurnalistiko kot razširjevalko slovanske ideje.

Praga 21. novembra. Pražki Sokol povabil deputacijo Sokola Ljubljanskega v televadnico, mnogo Sokolcev zbranih, vzprejem gniljiv. Dr. Tyrš navdušenim govorom pozdravil Ljubljanske Sokolce. Starosta Valentincič se iskreno zahvalil za prekrasen vzprejem ter navdušeno pozdravil Pražkega „Sokola“ in ves česki narod. Podstarosta Noll povabil Pražke Sokole k 25letnici.

London 21. novembra. „Daily News“ poročajo iz Pariza: Kitajska vlada objavila je francoskemu kabinetu in vlastim, da smatra napad na Bacninh za casus belli.

Carigrad 22. novembra. Okrožnica Porte na guvernerje po deželah razpeljava, da Porta ni pripoznala Bardo-pogodbe. Tunis je celoten del Turčije. S prebivalci Tunisa mora se ravnati kakor s turškimi podaniki in zavrniti se mora vsaka tuja intervencija.

Valencia 21. novembra. Nemška eskadra dospela zvečer semkaj; vse oblasti so prisotne v pristanišči za vzprejem.

Tuji:

dne 20. novembra.

Pri **Slonu**: Brandeis z Dunaja. — Leban iz Šent Vida. — Stajer iz Idrije.

Pri **Malti**: Gregl z Dunaja. — pl. Gntmansthal iz Trsta. — Levi iz Gradea.

Pri **avstrijskem cesarju**: Beer iz Ljubljane. — Defrauaseki iz Vipave.

Pri **južnem kolodvorm**: Kuss iz Budimpešte. — Mehr iz Maribora.

Meteorologično poročilo.

Den	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močvra v mm.
21. nov.	7. zjutraj	742.96 mm.	+ 10°C	brev.	megl	0.00 mm.
	2. pop.	742.96 mm.	+ 2.6°C	sl. jz.	megl	
	9. zvečer	744.51 mm.	+ 0.4°C	sl. jz.	megl	dežja.

Srednja temperatura + 1.3°, za 1.7° pod normalom.

Vsem, ki so se 15. t. m. na me spominjali, se najiskreneje zahvaljujem.

V Št. Jurji ob juž. železnici 18. nov. 1883.

(751) Dr. Gustav Ipavie.

Vožni red istrske državne železnice veljaven od 1. junija 1883.

Divača-Pulj

Postaje	Osobni vlaki			
	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred
Divača odh.	zjutraj 7.2	dopoludne 9.5	popoludne 4.53	večer 8.50
Herpelje-Kozina	7.23	9.26	5.21	9.7
Podgorje	7.40	9.40	5.40	9.20
Rakitovič	8.2	10.—	6.9	9.35
Buzet (Pinguente)	8.13	10.10	6.24	9.45
Rozzo	8.23	10.22	6.38	9.55
Lupoglava	8.36	10.36	6.58	10.8
Cerovlje	9.2	11.7	7.33	10.30
Pazin	9.15	11.22	7.50	10.41
S. Pietro in Selva	9.35	11.43	8.15	10.57
Canfanaro	9.52	12.4	8.40	11.12
Dignano	10.22	12.38	9.18	11.39
Pulj prih.	10.45	1.—	9.47	11.58
	dopoludne	popoludne	večer	po noči

Dunajska borza

dné 22. novembra t. l.

(Izvirno telegrafidno poročilo)

Papirna renta	78 gld.	90 kr.
Srebrna renta	79	25
Zlata renta	9	20
5% marenca renta	93	30
Akcije narodne banke	36	—
Kreditne akcije	281	75
London	20	35
Srebro	—	—
Napol. . . .	—	57
Č. kr. cekini	—	71
Nemške marke	9	10
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119 25
Državne srečke iz l. 1864	1.00 gld.	171 25
4% avstr. zlata renta davka prosta	98	15
Ogrska zlata renta 6%	119	90
" papirna renta 5%	87	25
" " papirna renta 5%	85	20
5% štajerske zemljische obvez. oblig. . . .	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115 75
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	50
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	102	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	172	—
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo avstr. banke	120	25
Transmway-društ. velj. 170 gld. a. v. . . .	216	50

Poslano.

(4—34)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
pozname kas najbolje okrepljujuće piće,
i kas izkušen lik proti trajnem kašlju plučevine i
želudca bolesti grkljana i proti měhurnim kataru,
kas i elastična za (PASTILLEN)
naloži se kod Hinke Mattonija (Karlov vari u Češkoj).

Zgubil se je
mlad lovski pes
rujave barve z belo liso na prsih; čuje na ime „Hektor“. Kdor mi ga dovede, dobi znatno nagrado.

Makso Lavrenčič
v Hrenovicih pri Postojini.
(748—2)

Štacuna

z lepim stanovanjem na deželi, katera ima izvrstno lego za kupčijo, zraven farne cerkve in ob razpoti treh okrajnih cest ležeta, se ob novem letu v najem odda.

Natančno se zve pri upravnosti tega lista. (735—4)

Akvizitēri

za Kraino deželo, kateri so že delovali v stroki zavarovanja proti nesrečam poognji ter se mogo o svojih uspehih izkazati, vzprejme takoj neko avstrijsko zavarovalno društvo. Pogoji so izborno uodni, a ponudbe naj se pošiljajo pod šifro „R.“, poste restante v Gradec (Graz). (738—3)

Pulj-Divača

Postaje	Osobni vlaki			
	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred	1. 2. 3. razred
Pulj odh.	zjutraj 5.5	dopoludne 7.15	popoludne 12.10	popoludne 4.35
Dignano	5.25	7.45</td		